

X. PŘÍLOHY

1. Fotografická vyobrazení:

- a) Hrob Jána Kollára na Olšanských hřbitovech v Praze
- b) Pamětní deska Pavla Josefa Šafaříka na pražském Klementinu
- c) Pamětní deska Pavla Josefa Šafaříka na domě čp. 14/1362 v Krakovské ulici v Praze
- d) Hrob Pavla Josefa Šafaříka na Olšanských hřbitovech v Praze
- e) Starosrbský nápis na náhrobku Pavla Josefa Šafaříka
- f) Pamětní deska na Slovanském ostrově v Praze připomínající činnost Ludovíta Štúra na Slovanském sjezdu v červnu 1848
- g) Hřbitůvek pražských jezuitů na Vyšehradském hřbitově
- h) Hrob Martina Hattaly na Vyšehradském hřbitově
- i) Pamětní deska Martina Kukučina na domě čp. 49/185 v Lublaňské ulici v Praze
- j) Dům čp. 860 (Hotel U černého koně), kde byl ubytován Andrej Hlinka při svém přednáškovém turné v roce 1907
- k) Celkový pohled na východní průčelí Staroměstské radnice kolem roku 1910
- l) Dům čp. 313 na nároží Národní třídy a ulice Karoliny Světlé na Starém Městě pražském, kde sídlilo na počátku 20. století pražské policejní ředitelství
- m) Detail portálu domu čp. 313

2. Text Šafaříkova projevu na zahájení Slovanského sjezdu v roce 1848, *text podle V. Žáček: Slovanský sjezd v Praze roku 1848. Praha 1958, s. 235-237.*

3. Seznam Slováků zúčastněných na Slovanském sjezdu v roce 1848, *podle Žáček V.: Slovanský sjezd v Praze roku 1848. Sbíрка*

dokumentů. Praha 1958, s. 544-561; Tomek V. V.: Historická zpráva o sjezdu slovanském. ČČM 22, 1848, s. 57-66.

4. Biogramy slovenských studentů z okruhu spolku Detvan, kteří v osmdesátých až devadesátých letech 19. století studovali v Praze, *podle Soznam činných členov slovenského spolku „Detvan“ v Prahe v době od r. 1882 do r. 1914 (AUK, B-522); SLOVENSKÝ biografický slovník I. - V. (od roku 833 do roku 1990). Martin 1986–1992; KUKUČÍN M.: Dielo VI. Pražské črty a zápisky. Pripravila M. Prídavková, Bratislava 1960.*

Příloha č. 1
Fotografická vyobrazení

a) Hrob Jána Kollára na Olšanských hřbitovech v Praze

b) Pamětní deska Pavla Josefa Šafaříka na pražském Klementinu

*c) Pamětní deska Pavla Josefa Šafaříka na domě čp. 14/1362
v Krakovské ulici*

d) Hrob Pavla Josefa Šafaříka na Olšanských hřbitovech v Praze

e) Starosrbický nápis na Šafaříkově náhrobku

f) Pamětní deska na Slovanském ostrově v Praze připomínající činnost
Ludovíta Štúra na Slovanském sjezdu v červnu 1848

g) Hřbitůvek pražských jezuitů na Vyšehradském hřbitově

h) Hrob Martina Hattaly na Vyšehradském hřbitově

i) Pamětní deska Martina Kukučína na domě čp. 49/185
v Lublaňské ulici v Praze

j) Dům čp. 860 (Hotel U černého koně), kde byl ubytován Andrej Hlinka při svém přednáškovém turné v roce 1907

k) Celkový pohled na východní průčelí Staroměstské radnice kolem roku 1910

l) Dům čp. 313 na nároží Národní třídy a ulice Karoliny Světlé na Starém Městě pražském, kde sídlilo na počátku 20. století pražské policejní ředitelství

m) Detail portálu domu čp. 313

Příloha č. 2

Proslov předsedy československé sekce Pavla Josefa Šafaříka na slavnostním zahájení Slovanského sjezdu 2. června 1848 na Žofíně

„Slavné shromáždění, drazí bratři! V okamžení tak vážném, jakého jsme se dočkali, nepozdraviti Vás srdečným pozdravením slovanským, byl by u mne hřích kárání hodný; meškati Vás dlouhou řečí, byl by přestupek důtky zasluhující. Pročež buďte mi srdečně vítáni, stateční bratři z vlastí slovanských, blízkých i dalekých, synové jedné matky, jež jedna mysl, jedna vůle zde shromáždila. Srdce mé se šíří, vida vás, šíří citem posud netušeným, a hoří splynouti se srdci Vašimi v jednom citu, v jedné myšlence.

Poslyštež mé ranní city a myšlénky, má přání na úsvitě tohoto na věky památného dne.

Co nás zde shromáždilo? – Hnutí národův trojího plemene, hnutí, jakého v dějinných lidských nebylo, pod nímž se země chvěje a otřásá, před nímž prchají mohutní obrové, vlada bodákův a špehův do hrobu klesá, lid o dědictví jemu od boha odkázané se hlásí – hnutí to i námi hnulo a nás zde shromáždilo.

Vláda bodákův a špehův jest déle naprosto nemožná. Kdyby vláda bodákův a špehův byla možná, nebyla by vypadla z rukou těch, ježto ji měli, neboť byli obrové umu nevídaného a odvahy neslýchané, ale srdce bohaprázdného.

Národové se uvázali ve svá věčná práva. Oniť se sestupují a radí o sobě i o nás, o své i o naší budoucnosti, radí nad Mohanem ve Frankobrodu i nad Dunajem v Budíně u Pešti, doma i vně mocnářství našeho.

Nuže, když jiní národové o nás se radí a naši budoucnost ustanovují, poradme se i my sami o sobě a o své budoucnosti. Bohdá, my sami sebe

lépe než jiní známe; potřeb našich, tužeb našich, cílův našich lépe než jiní sobě povědomi jsme.

Což jest výrok porad jiných národův, sousedův našich, Němcův, Maďarův, Vlachův o nás? – Vyznejme se – a netajme se, jakkoli to trpké jest. Výrok jejich jest, že nejsme schopni úplného svobodství, že nejsme schopni úplného vyššího politického života proto, proto jedině, poněvadž jsme Slované. Slovan, tak zní úsudek jejich, od přírody veden jest ke služebnosti, k poddanství jiných vyvolených, nadanějších a ušlechtilejších národů.

Kdo pak jsou ti, co tak soudí o nás – ti, jenž nad námi posavad železnou ruku drželi a dílem ji ještě drží; ti, jenž stříhali vlnu ovcí našich, jenž tyli tukem kostí našich; ti, jenž se živili potem a mozoly rolníkův našich, ti pro něž bojovali a krev svou lil bratři naši, synové drahých matek našich; ti, jenž sebe nazývají vzdělavateli a ochránci našimi, jenž nás svlékají ze slovanství a jež my proto jmenujeme utlačovateli našimi, vrahy duší našich.

Bratři! Ti, co tak o nás soudí, jsou nepřátelé a utlačovatelé naši; jejich svědectví jest stranné a proto křivé. Jejich výrok jest odporný sobě samému, jako každá lež. Nechceme-li se vzdělávati, jako oni říkají, t. j. nechceme-li se poněmčiti, pomadařiti, povlašiti; tuť nám nadávají surovců, barbarů a otroků. Chceme-li se opravdově vzdělávati, t. j. veskrz a veskrz zeslovaniti a Slovany býti, jakž nám hlas svědomí velí, bychom dokázali, že jako Slované schopni jsme svobodství a vyššího politického života, tuť nám spílají zrádcův vlasti a zlosynův, nepřátelům svobody jejich. A tak děj co děj, mluv co mluv, oniť vždy trhají a mučí řeřavými kleštěmi nevinné svědomí naše, oniť vždy skvrní horoucím železem čisté čelo naše.

Bratři! Tento stav věcí déle trvati nemůže. Losy národův vrženy; přišlat' i pro nás doba rozhodná, dříve než jsme se jí nadáli. Nevinnost před

svědomím a bohem není platna před soudem světa, soudem národů. Bud'to se očist' me skutkem a dokažme, že jsme schopni svobodství, anebo se přealejme cválem v Němce, Mařary a Vlachy, bychom nebyli déle jiným národům k obtíži a urážce, bychom nepřenesli pohanění a snížen naše na syny naše. Bud'to doved'me, abychom s pravou chloubou mohli říci před národy: Já jsem Slovan – anebo přestaňme Slovany býti. Mravná smrt' jest nejhorší smrt'.

Mravná smrt' jest nejhorší smrt', ale i mravný život nejvyšší život. Proto dřívě, nežli se odevzdáme na milost jiným národům, nahlédněme hloub do vnitra duší našich, vizme, jaká v nich mravná síla, zkusme, jsme-li s to, bychom pozdvihli hlasu svého v radě národův; jsme-li s to, bychom jednali s nimi o rovnost národních práv na základě spravedlnosti, bychom jim dokázali, že umíme vládnouti i heslem svobodství, když oni nás viní, že jsme posud jen mlatem a nástrojem otroctví. Bude-li v nás mravná síla, pronikne-li jedna myšlénka, jedna vůle, tělo národu našeho, národové celé země jí neodolají. Neboť všecko, co pod sluncem i nad sluncem, převyšuje síla mravná. Síla, kteráž hvězdami hýbá a jimi s neskončeném víru a neskončeným prostorem točí, síla, kterouž vesmír na své centrum tlačí, nevyrovná se síle velkého národu, který ke mravnému povědomí sebe přišel a své bytí v spravedlivém boji hájí.

Zdaliž národ slovanský náš celou svou silou o svá práva se zasaditi, zdaliž jich sobě, na základu spravedlnosti k sobě i jiným národům vydobiti chce a může, o tom rokovati, ejhle, toť jest velká svatá úloha naše!

Drazí bratři! neníť již pro mne dnes času k dlouhé řeči, k umělému řečňování; toť věc jiné chvíle a jiného místa. Běžít' nám všem o skutky, o děje. Z otroctví není bez boje cesty k svobodství – buď vítězství a svobodné národství, buď čestná smrt a po smrti sláva.“

Příloha č. 3

Seznam Slováků, kteří se zúčastnili Slovanského sjezdu v roce 1848

Abaffy Branko (1827–1884)	správně Leopold A., evangelický farář ve slovenském Aradci
Bednarovič Ohnislav	
Bellani Samo (1824–1850)	malíř
Bozinský Pavel	
Čulen Martin (1823–1894)	katolický kněz a gymnaziální profesor
Dianiska Daniel (1801–1863)	evangelický bohoslovec, literárně činný
Dianiska Gašpar (1820–1875)	evangelický bohoslovec, literárně činný
Hodža Michal Miloslav (1811–1870)	evangelický farář v Liptově
Holuby Jos. Kvat. (1826–1899)	filozof v Praze
Hurban Josef Miloslav (1817–1888)	evangelický farář v Hlubokém,
Jurenka Samoslav (1826–1910)	evangelický kněz v Myjavě, později ve Vsetíně
Klemens Božetěch (1817–1883)	akademický malíř
Lukáč Ondřej	zvěrolékař v Banské Štiavnici
Senický Pavel	advokát
Šafařík Pavel Josef	jazykovědec
Štúr Ľudovít (1815–1856)	redaktor Národních novin
Turanský Marcel (*1829)	statkář

Příloha č. 4

Biogramy slovenských studentů z okruhu spolku Detvan, kteří v osmdesátých až devadesátých letech 19. století studovali v Praze

BELLA JOSEF (1864–1946)

- 1884–1890 studium na lékařské fakultě pražské univerzity
- 1884–1886 člen Detvanu
- později lékař v Liptovském Mikuláši

BREŽNÝ JOSEF (1861–1920)

- pocházel z Kysuckého Nového Města
- do 1886 studium na lékařské fakultě pražské univerzity
- 1882–1886 člen Detvanu
- později lékař v Galantě, publicista, překladatel z ruštiny

DAXNER ŠTEFAN (1865–1932)

- syn politika Štefana Marka Daxnera
- nedokončil studia na lékařské fakultě pražské univerzity
- 1885–1894 člen Detvanu
- bankovním úředníkem v Rimavské Sobotě

HANZEL JÁN FRANTIŠEK (1864–1907)

- pocházel z Kláštoru pod Znievom
- 1885–1898 studium na lékařské fakultě pražské univerzity
- 1884–1897 člen Detvanu (1885 jako zapisovatel, 1892 předseda, 1893 pokladník)
- od 1900 lékař ve Zvolene

HOLUBY CYRIL (1863–1919 nezvěstný, 1929 prohlášen za mrtvého)

- studia v Praze
- člen Detvanu

KRAMÁR PAVOL (1860–1904)

- studia na lékařské fakultě pražské univerzity
- 1882 spoluzakladatel Detvanu, říjen 1882–1886 předseda Detvanu
- od 1887 lékař v Krupine na Slovensku

KRČMÉRY CYRIL

- studium na lékařské fakultě německé pražské univerzity
- 1882–1886 člen Detvanu (1884/85 předseda)
- později lékař v Banské Bystrici

KUKUČÍN MARTIN (vl. jménem Bencúr Martin) (1860–1928)

- 1885–1893 studium na lékařské fakultě pražské univerzity
- člen Detvanu 1885–1893
- později lékař na ostrově Brač

MAKOVICKÝ DUŠAN (1866–1921)

- pocházel z Ružomberka
- studium na lékařské fakultě pražské univerzity
- 1885–1891 člen Detvanu
- později osobní lékař L. N. Tolstého

NÁDAŠI LADISLAV (pseud. Jégé) (1866–1940)

- 1883–1890 studium na lékařské fakultě pražské univerzity
- 1883–1890 člen Detvanu (jako knihovník, zapisovatel, předseda)

SLABEJ JÁN (1866–1945)

- pocházel z Lipt. Mikuláše
- do 1892 studium na lékařské fakultě pražské univerzity
- 1885–1894 člen Detvanu (1889 místopředseda, 1891 předseda)
- později lékař na Myjavě, v Košicích

SMETANA SAMUEL STANISLAV (1866–1898)

- etnograf, jazykovědec, překladatel
- studia na lékařské fakultě pražské univerzity nedokončil
- 1893 působil jako knihovník, 1895 jako tajemník Detvanu
- roku 1895 se zúčastnil Národopisné výstavy československé

SMETANAY JÁN (Kalina Ondrej) (1867–1953)

- pocházel z Oravy
- ze studií teologie v Pešti přestoupil na filozofickou fakultu pražské univerzity
- 1887–1897, 1899–1901 člen Detvanu
- později spisovatel, knihovník

SOCHÁŇ PAVOL (1862–1941)

- po vyloučení z uherských škol 1881–1885 studium malířské akademie v Praze
- jako mimořádný posluchač navštěvoval i přednášky z dějin umění na filozofické fakultě pražské univerzity
- 1882–1891 aktivní v Detvanu
- 1895 spolupracoval na přípravě Národopisné výstavy československé

ŠKARVAN ALBERT (1869–1926)

- pocházel z Oravy
- nejprve studium medicíny v Budapešti (1886/87)
- po roce odešel do Prahy a pokračoval ve studiích na lékařské fakultě pražské univerzity
- členem spolku Detvan, ale do jeho činnosti aktivně nezasahoval
- pražská studia nedokončil, po 5 semestrech přešel do Innsbrucku, kde 1894 promoval

URSÍNY MICHAL (1865–1933)

- studium Polytechnického ústavu
- 1886–1892 člen Detvanu
- později profesor na technice v Brně (1902–1903 jejím rektorem)